

Inleiding

Als Natuurvereniging KNNV Epe-Heerde maken we een meerjarenplan dat we indelen aan de hand van de 4 kernbegrippen van KNNV, te weten:

1. Natuurbeleving
2. Natuurstudie
3. Natuurbescherming
4. Natuureducatie.

Daarnaast beschrijven we in dit meerjarenplan in hoofdlijnen de bijbehorende organisatie, informatie en financiën.

Naast het Meerjarenplan stellen we ieder jaar een jaarplan op. Andere aanvullende informatie is te vinden in onze jaarverslagen, op onze website (<https://epe-heerde.knnv.nl/>) en/of in ons magazine Natuurklanken.

1. Natuurbeleving

Natuurbeleving is de meest laagdrempelige ingang om jong en oud te interesseren voor natuur en landschap. Daarmee is het ook de aangewezen ingang voor mensen die nog niet zo deskundig zijn om lid te worden van onze vereniging.

Mooie voorbeelden hiervan zijn:

- Wandelen met Wim
- Publieksexcursies
- Activiteiten met en voor kinderen
- De jaarlijkse 1000-soorten- of de Natuurdag.

Al deze voorbeelden worden hierna verder beschreven.

Daarnaast ontsluiten we onze liefde voor en kennis van natuur en landschap via onze website, ons magazine Natuurklanken, verslagen en/of rapporten. En wat zeker ook past in dit kader zijn de publiekslezingen die we in de wintermaanden organiseren in het Kulturhus in Epe.

2. Natuurstudie

Het accent van onze afdeling ligt sterk op natuurstudie. Verbreding en verdieping van eigen en andermans kennis is een belangrijke motivatie van de deelnemers aan inventarisaties, werkgroepavonden en lezingen.

De afdeling heeft 7 *werkgroepen*, namelijk:

- geologie & landschap
- paddenstoelen
- mossen
- planten
- insecten
- zoogdieren
- vogels.

Deze werkgroepen vormen de ruggengraat van de afdeling. Het aantal belangstellende en deelnemende leden varieert sterk per werkgroep. Alle werkgroepen organiseren inventarisaties (incl. excursies) en bijeenkomsten binnenshuis (vaak in de winterperiode).

De vogelwerkgroep doet mee met landelijke projecten, zoals broedvogelinventarisaties en PTT-telling in december.

De plantenwerkgroep inventariseert voor Kroondomein Het Loo en inventariseert kilometerhokken voor FLORON/ NDFF in het kader van 'het nieuwe strepen'.

De werkgroep mossen heeft een samenwerking met de afdeling Zwolle. Dit is een goed voorbeeld van een situatie waarbij alleen samenwerking tot een functionerende werkgroep leidt.

De resultaten van onze inventarisaties voeren we in in de desbetreffende landelijke databases. Daarmee dragen we bij aan de kennis van flora en fauna in ons werkgebied en breder in Nederland.

Er is een voorstel tot structurele gebiedsgerichte aandacht voor Flora en Fauna, waarin per gebied bijgehouden wordt welke inventarisaties er verricht worden en wat de resultaten zijn. Een eerste proeve hiervoor willen we doen voor Landgoed Vosbergen. Dit voorstel moet nog verder vorm krijgen.

In de jaarlijkse coördinatorenvergadering bespreken we gezamenlijke onderwerpen, zoals een gezamenlijk te inventariseren gebied en/of een (jaarlijkse) gezamenlijke activiteit, waarmee we ook een breder publiek willen bereiken. Voor 2025 richten we ons daarvoor respectievelijk op de Renderklippen en op een 1000-soortendag bij de Helfterkamp in Vaassen.

3. Natuurbescherming

We zetten ons in voor bescherming van onze natuur- en landschapswaarden. We volgen de ontwikkelingen van overheden (rijk, provincie, gemeenten en waterschap) en particulieren. Daar waar de natuur in het gedrang komt springen we in de bres, zonder een actiegroep te worden. Primair proberen we met overleg tot oplossingen te komen. Zijn de plannen schadelijk voor de natuur, dan dienen we (afhankelijk van het plan) bezwaarschriften of zienswijzen in. De praktijk leert dat het goed gefundeerd bezwaar maken tegen plannen die afbreuk doen aan natuur en milieu, niet conflicterend werkt met onze andere activiteiten. We werken waar mogelijk samen met de Vereniging Natuur en Milieu Epe en Natuur en Milieu Gelderland om onze doelen te bereiken.

We zijn gesprekspartner van de gemeente Epe en Heerde. Een- tot tweemaal per jaar hebben we overleg met de portefeuillehouders. In beide gemeenten heeft de invoering van de omgevingswet in de afgelopen planperiode stagnerend gewerkt voor de ontwikkeling van deelplannen. Nu de omgevingsvisies zijn vastgesteld komen de diverse deelplannen weer in beeld. Wij zijn betrokken bij deelplannen inzake biodiversiteit, klimaatadaptatie, natuur op begraafplaatsen en bomen. Daarnaast worden we in de regel betrokken bij herinrichtings- en of ontwikkelingsplannen, soms door de gemeente en soms ook door projectontwikkelaars.

Op provinciaal en intergemeentelijk niveau speelt de snelle fietsroute F50.

Als afdeling doen we in samenwerking met de gemeentelijke bosbeheerders mee aan de jaarlijkse natuurwerkdagen in het eerste weekend van november.

We streven naar een meer natuurlijk onderhoud van plantsoenen, bermen, oevers e.d. door gemeenten, provincie en waterschap, en in tweede instantie ook door particulieren. Door overheden wordt nog te veel geklepeld. Inzaaien van percelen en bermen kan een oplossing zijn als tenminste zaad van inheemse planten wordt gebruikt. In het jaarlijkse overleg met gemeenten staat dit punt op de agenda.

Jaarlijks worden twee oeverzwaluwenwanden in Wapenveld onderhouden en wordt het verloop van de zwaluwen bijgehouden. Van het Waterschap Vallei en Veluwe ontvangt de afdeling jaarlijks een vast bedrag voor het onderhoud.

4. Natuureducatie

We beheren de natuurpaden Epe en Heerde. Die zijn toe aan vernieuwing en daarvoor is al subsidie beschikbaar. De uitvoering is gestagneerd door het proces van recreatiezonering, maar zal in deze planperiode zeker zijn beslag krijgen. Waar nodig wordt de route aangepast, komen er nieuwe route- en informatieborden en een nieuwe folder.

We geven voorlichting op evenementen (evenementencommissie), organiseren excursies en lezingen. Waar mogelijk proberen we aan te sluiten bij landelijke ontwikkelingen, zoals de landelijke thema's van het KNNV, tuinvogeltellingen (SOVON), Week van de biodiversiteit (eind mei). We kunnen hierop 'meeliften' met de landelijke publiciteit. De plantenwerkgroep doet rond de jaarwisseling mee aan de landelijke plantenjacht (inventariseren bloeiende planten in de winter).

De mogelijkheden om laagdrempelige cursussen te organiseren zijn sterk afhankelijk van de animo van werkgroepen of individuele leden. In 2024 is er een vogelcursus georganiseerd en begin 2025 komt er een bomencursus. Beide cursussen zijn vol ingetekend, dus er mag geconcludeerd worden dat de belangstelling er zeker is. We gaan bezien hoe we op deze lijn door kunnen gaan, met als doel minimaal 1 cursus per jaar.

We zouden meer lessen op scholen willen geven of leerkrachten ondersteunen in het natuuronderwijs. De realiteit is dat onze menskracht daarvoor beperkt is en dat scholen ook al een druk programma hebben. Doet de kans zich voor dan zullen we daar actief op inspelen. Waar mogelijk pakken we kansen op om samen met het bedrijfsleven voorlichting te geven. We adviseren ook bij het opstellen van belevingspaden in beide gemeenten.

Bij deelname aan evenementen met mogelijkheden voor voorlichting en naamsbekendheid beperken we ons tot de pleinmarkt in Epe. Heerde kent niet zo'n evenement, maar we hebben wel een voorstel ingediend voor een project in het kader van het 850-jarig bestaan van Heerde in 2026 en dat is gehonoreerd.

Jaarlijkse evenementen die de afdeling zelf organiseert, zijn een nieuwjaarswandeling en een 1000-soortendag of een Natuurdag. Bij de 1000-soorten- of de natuurdagen, de maandelijkse wandelingen en de publieksexcursies (bijvoorbeeld van de werkgroep paddenstoelen) zijn niet-leden ook welkom. Dat biedt ook de kans om oud en jong te interesseren voor de natuur.

5. Organisatie

Eind 2024 heeft de afdeling Epe-Heerde ongeveer 175 leden. Hiervan is ca 1/3 actief in werkgroepen en commissies binnen de afdeling. Dit betekent dat ruim 100 leden ons trouw steunen. Het aantal leden is de laatste jaren stabiel of zelfs licht groeiend.

Het bestuur bestaat bij voorkeur uit 5 leden (voorzitter, secretaris, penningmeester en 2 leden). Met 5 bestuursleden kunnen we onze taken aan, maar het zou goed zijn als we enige ondersteuning krijgen voor sommige taken (bijvoorbeeld PR). Het bestuur wordt ondersteund door een beheerder van de website, de redactie van Natuurklanken, een lid die de social media bedient en een ledenadministrateur. De volgende overleggen vinden jaarlijks plaats:

- Algemene ledenvergadering (februari),
- Bestuursvergaderingen (ieder kwartaal),
- Coördinatorenvergadering (november),
- Vertegenwoordigende vergadering landelijke KNNV (1 maal per jaar),
- Landelijke Beleidsraad KNNV (2 maal per jaar)

Waar wenselijk en mogelijk werken we samen met andere partijen om onze doelen beter in te kunnen vullen. Hierbij denken wij aan andere natuur- en milieuorganisaties (IVN, NJN, Stichting behoud Veluwe sprengen en beken, St. Landschapsbeheer Gelderland, Bijenvereniging), terreinbeheerders (GLK, NM, SBB), agrarische natuurverenigingen, Vereniging Landschap en Milieu Hattem en overheden (gemeente Epe en Heerde en waterschap Vallei en Veluwe).

Sinds 2024 participeren we ook in het Netwerk groene vrijwilligers, dat door SLG in opdracht van de Gemeente Epe is geïnitieerd en waar een kleine 20 'groene' organisaties en de Gemeente Epe in vertegenwoordigd zijn.

Ook samenwerking met het bedrijfsleven is voor ons een goede optie, als er ten minste winst voor natuur uit te halen is. De advisering aan Georg Fisher in Epe is hier een goed voorbeeld van. Wij hebben dit bedrijf geadviseerd hun bedrijfsterrein natuurvriendelijker in te richten.

6. Informatie

KNNV Epe-Heerde heeft een goed gevulde en goed onderhouden website waar agenda, nieuws, werkgroepprogramma's en verslagen en rapporten te vinden. Daarnaast vinden de leden daar ledenspecifieke informatie. Qua opzet sluit onze website aan op die van de landelijke KNNV.

Ook heeft de afdeling een fraai vormgegeven magazine Natuurklanken, dat 4x per jaar verschijnt, naar keuze in papieren en in digitale vorm.

Ook op social media zijn we actief met ruim 1.400 volgers op Instagram en met een pagina op Facebook. Ons account op X hebben we inmiddels opgeheven. Het Instagram-account is zeker een succes te noemen. Onze Facebook-pagina trekt minder belangstellenden en wordt ook wat minder frequent bijgehouden, ook omdat we niet zoveel te melden hebben waar een breed publiek zich aan kan verbinden.

Als vierde informatiedrager zullen we meedoen aan een landelijk experiment om een nieuwsbrief en/of mededelingen te genereren met behulp van de landelijke marketingtool Procurios, waarin ook onze ledenadministratie is ondergebracht. De eerste proeve daarvan is eind 2024 gemaakt en daar gaan we deze planperiode zeker verder mee aan de slag. Daarvoor maken we gerichte groepen aan van leden en belangstellenden. Deze laatste groep is er nog niet aan toe om lid te worden van onze vereniging, maar juist dan kan een nieuwsbrief een goed medium zijn om hen te informeren en op die manier aan de vereniging te binden, wellicht als opstap naar het lidmaatschap.

Om een breder publiek te bereiken maken we gebruik van de lokale media zoals Nieuwsblad Schaapskooi, Rondom de Sprengen, De Stentor, RTV794 (lokale omroep Heerde en Epe), gemeentelijke en toeristische websites.

7. Financiën

De contributie bedraagt in 2025 €35 voor leden en €15 voor huisgenoot- en combileden. Jaarlijks bekijken we of de contributie moet worden aangepast en doen we een voorstel aan de Algemene Ledenvergadering. Voor alle leden moeten we een landelijke afdracht doen, ook als sommige leden niet hun contributie betalen. Dat noodzaakt ons soms om niet-betalende leden voor de peildatum te royeren.

Voor bepaald inventarisaties ontvangt de vereniging een (bescheiden) vergoeding van de landeigenaar. Voorbeelden hier van zijn Kroondomeinen en Vitens. We hanteren als principe dat dit soort additionele middelen in de verenigingskas vloeien. Daar staat tegenover dat werkgroepen voor specifieke uitgaven altijd een voorstel kunnen doen aan het bestuur en dat na honorering die uitgaven uit de algemene middelen worden bekostigd.

De afdeling heeft een nalatenschap gekregen van Bertus Hilberink (€1000 in 2013). Van deze nalatenschap is nog een deel beschikbaar. In 2017 heeft de afdeling van de Gelderse Natuur- en Milieufederatie € 1000 ontvangen van de opgeheven Milieuwerkgroep Heerde. Dit geld dient aan een project besteed te worden.

Het werven van subsidies is ook een nuttig middel om de afdeling gezond te houden. Subsidies waarvoor geen specifiek project hoeft te worden ingediend (o.a. Rabo Clubsupport) vloeien in de algemene middelen. Voor specifiek projecten zoeken we ook naar subsidiebronnen. Mooie voorbeelden daarvan zijn de subsidies voor de Natuurpaden en voor de Natuurdag 2024.

In de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (ALV) leggen we verantwoording af over het financieel beleid in de vorm van een jaarverslag, en presenteren we de begroting voor het lopende jaar. Jaarverslag en begroting worden ter goedkeuring aan de leden voorgelegd.